

Experiment Krewerd

Nieuwsbrief

Januari 2022

Beste dorpsgenoten,

Wij wensen jullie allen een goed en gezond 2022. Het bestuur van de Dorpscoöperatie hoopt en gaat er vanuit dat de versterking en dorpsvernieuwing dit jaar zijn beslag gaat krijgen. Samen maken we Experiment Krewerd tot een succes!

Na de extra dikke eindejaarseditie van de nieuwsbrief, hebben we opnieuw veel informatie voor jullie. De informatie komt van pas in aanloop naar de nieuwjaarsborrel op 12 januari. We hopen op jullie komst. **Via de website kun je de avond bijwonen door om 19.30 uur de link aan te klikken in het bericht 'Nieuwjaarsborrel 12 januari'.**

In deze nieuwsbrief informeren we jullie graag over de volgende punten:

- Vragen en antwoorden over Experiment Krewerd
- Krewerd energieneutraal: een update over het project 'Aardgasvrije Wierdedorpen'

Vragen en antwoorden

Tijdens haar interviewronde in het dorp en onder de deelnemende architecten (lees de recente eindejaarseditie van de nieuwsbrief) heeft Marieke van der Heide veel waardevolle respons, maar ook ook veel vragen opgehaald. Vragen van bewoners en vragen van architecten. De vragen staan hieronder opgesomd en dorpsbouwmeester Fons Verheijen geeft de antwoorden. Toegegeven, het is een lange lijst. Maar de opbrengst is erg informatief. Er zit ongetwijfeld voor iedereen wel iets wetenswaardigs bij.

Waar komt de vertraging van de tweede tranche bij de NCG nou precies vandaan?

Het grootste probleem was dat de NCG gewend is in detail uitgewerkte begrotingen te beoordelen. In ons geval, dat is ook afgesproken, hebben we een Voorlopig Ontwerpbegroting ingeleverd. In zo'n Voorlopig Ontwerp is nog niet alles in detail uitgewerkt en aannames zijn aangehouden.

Daarbij kwam nog dat JBG per ongeluk niet de laatste begrotingen zond, maar eerste versies, die afweken van de laatste. Het verschil in de cijfers wekte argwaan en daarmee flinke discussies.

In hoeverre heeft de vertraging te maken met het Experiment?

Het heeft er ook mee te maken dat wij met Experiment Krewerd hebben gekozen voor een andere aanpak, en dat zo ook hebben afgesproken met de NCG. De overheid, en daarmee de NCG, verandert steeds weer haar procedures. Daarmee passen afspraken die wij hadden gemaakt met de NCG, niet meer met de nieuwste procedures. Steeds moeten daar binnen de bureaucratie van de NCG noodverbanden voor aangelegd worden. Dat lukt wel steeds, maar kost veel tijd.

Er zijn een paar huizen 'vanwege bijzondere omstandigheden naar voren getrokken'. Waarom is dat? Wat zijn de criteria voor deze bijzondere omstandigheden? Kan daar meer over gecommuniceerd worden?

Iedereen zit nu in dezelfde fase. Het is de fase van uitwerking van de plannen met de architect naar een Definitief Ontwerp en contractstukken voor de aannemer. Enkele woningen hebben extra aandacht om zo snel mogelijk aangepakt te worden, vanwege gezinssamenstelling, de staat van het huis of financiële deadlines. Welke huizen het eerst aangepakt worden, is vooral afhankelijk van hoe snel bewoners en architecten klaar zijn met de uitwerking van de plannen en de totstandkoming van een aanbesteding met de aannemer. Onze bouwdirecteur Jan Grijpma organiseert op basis hiervan de bouwvolgorde. Hij zal hierover uitgebreid met iedereen overleggen en ons allen blijven informeren.

Er kwam een energiemanager langs en die wist niet eens van het bestaan van Experiment Krewerd. Wie was die man en waarom was die niet goed geïnformeerd?

Deze signalen hebben we van diverse kanten gekregen. De projectleider voor de energietransitie Erik Matien zit hier bovenop. Aan de architecten is gevraagd in dialoog te gaan met de opstellers van de duurzaamheidsrapporten, om ze specifiek afgestemd op de woning te krijgen en ze op te nemen in de plannen.

Is er ook maatwerk mogelijk voor wat betreft de wisselwoningen? Zo willen sommige inwoners graag een wisselwoning in eigen dorp en waar het kan op het eigen erf.

Er is zeker maatwerk mogelijk, juist wat betreft de tijdelijke huisvesting. De bouwdirecteur Jan Grijpma heeft een enquête laten rondgaan bij de bewoners over specifieke wensen. Hij maakt een plan en overlegt hierover met ieder van de bewoners. Inderdaad is het streven om de huisvesting lokaal op te lossen en wellicht waar mogelijk op eigen erf.

Hoe zit het met de emotionele schadevergoeding? Hoe moeten we die aanvragen? We hebben er al lang niets meer over gehoord.

Deze vraag hebben we neergelegd bij de NCG. Als hierover antwoorden binnenkomen, delen we die.

Hoe lang moet je je huis uit als het wordt versterkt?

Afspraken die het Experiment Krewerd contractueel heeft vastgelegd met de NCG

1. Management kosten voor de uitvoering van de versterkingen

Krewerd neemt zelf de uitvoering van de versterking ter hand. Daarmee ontzorgt zij de NCG. Daar tegenoverstelt de NCG een vergoeding van de management kosten.

2. Indexering van de versterkingskosten

De kosten opgenomen in het Normbesluit worden, voor elke woning op het moment van de aanbesteding van die woning, geïndexeerd. De Bouwdirectie regelt dit met de NCG.

3. Afhandeling van de PM posten

In de goedgekeurde begrotingen staan PM posten. De bewoner kan de kosten van verhuizingen van en naar tijdelijke huisvesting en de kosten van opslag huisraad (post D4H1) en nieuwe inrichtingskosten (post C2A1) declareren aan de hand van rekeningen bij de NCG. Voor de PM post 'Natuurvrij maken en mitigerende maatregelen' (post B1C4) kunnen de bewoners de woning gerelateerde kosten bij de NCG declareren. De mitigerende maatregelen op dorpsniveau kunnen op basis van het ecologisch plan van de dorps ecooloog door de Bouwdirectie worden gedeclareerd bij de NCG. De bouwdirecteur van Krewerd regelt dit met de NCG.

4. Onvoorziene versterkingskosten

Indien er tijdens de uitwerking van de plannen en de uitvoering daarvan zich onvoorziene extra versterkingskosten voordoen moeten deze aangetoond worden bij de NCG. Bij akkoord zal de NCG deze vergoeden. De bouwdirecteur van Krewerd regelt dit met de NCG.

5. Sloop/nieuwbouw

Als een bewoner kiest voor sloop/nieuwbouw mag het in het normbesluit bepaalde budget daarvoor gebruikt worden.

6. Schadeafhandeling

De NCG zal actief meewerken met de Bouwdirectie en de IMG om de vergoedingen voor aardbeving schades vóór de start van de bouw van een woning vast te stellen.

7. Aanvraag subsidie door de bewoners

Nadat De NCG het normbesluit heeft genomen, kunnen de bewoners subsidie aanvragen bij het ministerie EZ.

Ik heb nieuwe schade. Of ik heb oude herstelde schade die weer opnieuw gaat scheuren. Wat moet ik doen? Moet ik dit alsnog bij het IMG opgeven?

De overheid heeft beloofd dat vóór de uitvoering van de versterking alle schades financieel moeten zijn afgehandeld, zodat herstel meegenomen kan worden in de bouw. Zie ook punt 6 contract Experiment/NCG hierboven. Het is voor alle inwoners belangrijk om zo snel mogelijk schades bij de IMG aan te melden. Wij gaan hierover in overleg met de NCG en IMG.

We hebben al geld voor schadeherstel, maar het herstel is nog niet uitgevoerd omdat we de versterking afwachten. Kan dat straks allemaal in één keer worden aangepakt? Kan de aannemer dit dan ook meenemen?

Ja, de architect kan de werkzaamheden opnemen in de plannen en de bouwdirecteur zal ze meenemen in de aanbesteding naar de aannemer.

Er was een bijeenkomst met seismologen in Krewerd en daar zou een terugkoppeling van komen naar het dorp. Daar hebben we niets meer van gehoord. Was dit een onderdeel van het Experiment of was het een 1 mans-actie? Kan daar een toelichting op komen?

Dit was geen initiatief vanuit de coöperatie. Wel waren wij op de hoogte. De coöperatie heeft de initiatiefnemers gevraagd contact op te nemen met Ishan Bal, lector aardbevingen aan de Hanze Hogeschool, om af te stemmen wát ze meten. De initiatiefnemers hebben ondertussen een ander dorp gevonden.

Als ik mijn huis uit moet, hoe gaat dat dan met de opslag van mijn spullen? Ik ben maar alleen, kan ik daar ook hulp bij krijgen?

Dit gaat de bouwdirecteur samen met u oplossen.

We hebben het idee dat de andere experimenten (Overschild, Steendam en Tjuchem) al zijn begonnen. Halen die ons in?

Deze vraag hebben we neergelegd bij de NCG. Als er antwoorden binnenkomen, delen we die.

We kregen van iemand uit de coöperatie te horen dat we met het energieproject mee móeten doen. Maar wij willen geen hybride warmtepomp omdat dat voor ons huis niet de beste oplossing is. Nu hebben we het gevoel dat we niet kunnen weigeren. In hoeverre is er ruimte voor individuele oplossingen en maatwerk?

Hèt uitgangspunt van het Experiment Krewerd is dat de bewoner centraal staat. De bewoner bepaalt tenslotte altijd. De projectleider energietransitie is nu bezig het project op te starten, hij zal bewonersavonden aankondigen. Samen met uw architect en hem kunt u beslissen.

Zijn de wisselwoningen ín Krewerd?

Bouwdirecteur Jan Grijpma maakt een plan voor de tijdelijke huisvestingen in Krewerd, altijd in overleg met de bewoners. In de aangenomen Dorpsvisie staan mogelijke plekken voor tijdelijke huisvesting in Krewerd, zoals naast Kredo in het weiland.

Betekent het feit dat wij in de tweede batch zaten ook dat wij later in de planning van de versterking zitten?

De planning van de volgorde is geheel afhankelijk van de tijd die architecten samen met de bewoners nodig hebben om tot de definitieve plannen op papier te zetten, goedgekeurd te krijgen door de NCG, en de aanbesteding van die plannen. De bouwdirecteur coördineert dit met u.

We horen niets meer over het zonnepanelenveld. Gaat dat niet meer door? Is het nog mogelijk de energieopgave weer wat breder en integraler te bekijken? Of kan dat door het nieuwe project met de vergister niet meer?

Krewerd heeft haar eigen plan gemaakt voor de energietransitie. Dit plan is beloond met de subsidie uit het landelijke programma 'Aardgasvrije wijken. Onderdeel is een zonnepanelenveld, zoals ook opgenomen in de Dorpsvisie. Een veld heeft de voorkeur omdat panelen op daken soms niet fraai zijn voor het dorpsbeeld. Bomen kunnen bij woningen ook hinderen bij panelen op het dak. En een groen Krewerd wordt juist zeer gewaardeerd. Financieel wordt nu een en ander uitgerekend. De projectleider energietransitie komt hier eerdaags op terug. De bewoner blijft de beslisser. Het bedrijf dat volgens het Krewerder plan de vergister zou leveren, is zoals bekend, nu buiten beeld. Er zijn gesprekken gaande met alternatieve bedrijven.

Wat gebeurt er nu met het Dorpsplan? Gaan we daar nog wat mee doen?

Ja, Daar zijn we mee bezig. De NPG (Nationaal Programma Groningen) heeft reeds in een eerste fase 550.000 euro ter beschikking gesteld. Zichtbaar daarin is de aanpak van het trapveldje. Er wordt nu door een bedrijf grondonderzoek gedaan naar de mate van vervuiling. Er is een werkgroep bezig met het Dorpsplan. U kunt meepraten!

Er zijn een paar adressen die kennelijk om bepaalde redenen urgenter zijn bevonden in de planning van de versterking. Dat vinden wij helemaal prima, maar we weten niet op basis van welke criteria dat was. Kan daar nog wat transparanter over worden gecommuniceerd dat tot nu toe is gebeurd?

Zie beantwoording hierboven.

Voor ons is dit allemaal nieuw, zou aan ons uitgelegd kunnen worden waarom de voorbereidingskosten zo hoog zijn? Hoe zit dat in elkaar?

De voorbereidingskosten zijn bedoeld om de kosten van de architect en de adviseurs (constructeur, kostendeskundige, dorpscoloog, installatieadviseur enz.) te betalen. En ook de eventuele legeskosten voor de bouwvergunning. Deze kosten zijn gebaseerd op vastgestelde normen. Gelukkig betaalt de NCG deze kosten via uw Bouwdepot bij de notaris.

De bouwdirecteur wordt betaald door de coöperatie uit de vergoeding die de NCG de coöperatie ter beschikking stelt. De projectleider energietransitie wordt betaald uit de subsidie die we krijgen van de staat in het kader van 'Proeftuin Aardgasvrije Wijken. Onze projectbegeleider Jolanda Dijkhuis wordt betaald door de coöperatie, zowel uit de gelden van de NCG als NPG en energietransitie.

Zitten de verhuis- en opslagkosten in het versterkingsbudget of worden die apart vergoed?

Zie punt 3 van de contractuele afspraken coöperatie/NCG hierboven. PM posten (Pro Memori) zijn posten die nog voorzien moeten worden van bedragen, en die niet vergeten mogen worden.

Vragen van architecten aan projectgroep Experiment/Fons:

Hebben de architecten bij andere experimenten en versterkingsprojecten in de regio ook problematiek rondom de modelovereenkomsten? Of komt dit door het Experiment?

De NCG eist bij de subsidietoewijzing het gebruik van modelovereenkomsten. Hun argument is dat zij als subsidietoekener zeggenschap hebben, als NCG verantwoording hebben dat dingen goed geregeld zijn en dat burens gelijke contracten krijgen. De geleverde modelcontracten zijn helemaal niet afgestemd op contracten van architecten, ze gaan in feite uit van aannemers die ook de ontwikkeling van plannen maken. Dit zegt alles al over een aanvechtbaar beleid van zo efficiënt mogelijk inzetten van marktpartijen, geen echte ontwerpers en bewoners niet centraal. Voor Krewerd hebben we uiteindelijk met de juristen een specifieke modelovereenkomst gemaakt. Dit specifieke model was ook nodig omdat in het Experiment Krewerd anders gewerkt wordt. Zo zijn hier de Versterkings Adviezen niet gebaseerd op uitgebreide berekeningen maar op gezond verstand en ervaring.

Als de keuze van de bewoner sloop/nieuwbouw wordt, betekent dit dan ook een ander contract/overeenkomst?

Bij eigen keuze sloop/nieuwbouw mag het huidig bepaalde budget voor versterking worden gebruikt. Zie de contactuele afspraken punt 5 coöperatie/NCG hierboven. Als hiervoor gekozen wordt, organiseren we een gesprek met de NCG om een en ander vast te leggen. De architect kan de plannen uitwerken. De bewoner moet zelf de meerkosten betalen voor de bouw. Ook zal het honorarium voor sloop/nieuwbouw hoger zijn. Dat moeten de bewoners en architecten zelf bepalen en afhandelen in een nieuw contract. Omdat de NCG een substantieel bedrag betaalt (het versterkingskosten budget) is het goed de bereikte modelovereenkomst te gebruiken.

Hoe wordt het DNA van Krewerd straks goed meegenomen bij de sloop/nieuwbouw opgaven?

Juist bij sloop/nieuwbouw is het in de gaten houden van het DNA van Krewerd van belang. We willen immers niet vervallen in 19^e eeuwse namaak. In Experiment Krewerd wordt vernieuwing aangemoedigd, maar dan wel gerelateerd aan het DNA van het dorp. Het moet voor de bewoners 'thuis komen' in Krewerd blijven. Er wordt van uitgegaan dat architecten hier professioneel meedenken. De dorpsbouwmeester heeft de taak hierop toe te zien. Niet als soort eenhoofdige commissie van welstand, maar juist als collega, met overzicht over het hele dorp. In dialoog.

Wie is verantwoordelijk voor het budget? JBG? 'Ik wil als architect niet verantwoordelijk zijn voor een begroting waar ik niet bij betrokken ben geweest'. De architect maakt het plan. De kostendeskundige maakt hiervan de begroting, in dialoog met de architect. De kostendeskundige JBG zorgt ook voor de goedkeuring van de NCG voor wat betreft het versterkingsdeel. Bouwdirecteur Jan Grijpma, ook directeur bij JBG, zorgt dat de begroting zo is opgesteld dat er met de aannemer een aannemingsovereenkomst kan worden gemaakt. De taak van de architect is een zodanig ontwerp te maken dat de budgetten passen. Vandaar de dialoog tussen kostendeskundige en architect.

In de aanpak van de aannemerscombinatie zien we dat JBG steeds meer rollen krijgt. Waar blijft de onafhankelijkheid van JBG dan?

Jan Grijpma van JBG is de aangestelde bouwdirecteur. JBG heeft de begrotingen van de VO's gemaakt en uiteindelijk gezorgd voor goedkeuring door de NCG. JBG gaat ook de 'aanbestedings' begrotingen maken, die goedgekeurd moeten worden door de NCG en zodanig opgesteld zijn dat de aannemer er bij de aanbesteding zijn handtekening onder zet. Belangrijk en efficiënt is het om dat in één hand te leggen.

Jan Grijpma hebben we gevraagd een aannemerscombinatie te zoeken voor Krewerd. Een aannemer(combinatie) die zich wil vastleggen voor Krewerd, en die plaatselijk geworteld is. Die combinatie heeft hij gevonden, vastgelegd en gepresenteerd aan de bewoners op bewonersavonden. Een continuïteit van dezelfde aannemers in Krewerd

versterkt de snelheid en heeft kostenbesparing in zich. Echter de bewoner staat in het experiment centraal: als deze voor een andere aannemer kiest, zal dit zo geschieden. Ook in dat geval zal Jan Grijpma behulpzaam zijn bij de aanbesteding en coördinatie.

Hoe zit het met eerdere schadevergoedingen of nieuwe schades? Het is belangrijk om inzicht te krijgen in dat 'breiwerkje'. Zijn deze budgetten vrij te besteden of zijn daar voorwaarden aan verbonden?

De overheid heeft beloofd dat vóór het uitvoeren van versterking schades financieel moeten zijn afgehandeld, zodat herstel meegenomen kan worden in de bouw. Zie ook punt 6 contract Experiment/NCG hierboven.

Belangrijk is zo snel mogelijk schades aan te melden bij de IMG. Wij gaan hierover in overleg met de NCG en IMG.

Zonne-energie: hoe gaat het dorp of Experiment daar mee om? Iedereen individueel of wordt er ook nog gesproken over een collectieve oplossing?

Krewerd heeft haar eigen plan gemaakt voor de energietransitie. Dit plan is beloofd met de subsidie uit het landelijke programma 'Aardgasvrije Wijken'. Onderdeel is een zonnepanelenveld, zoals ook opgenomen in de Dorpsvisie. Een veld heeft de voorkeur omdat panelen op daken soms niet fraai zijn voor het dorpsbeeld. Bomen kunnen bij woningen ook hinderen bij panelen op het dak. En een groen Krewerd wordt juist zeer gewaardeerd. Financieel wordt nu een en ander uitgerekend. De projectleider energietransitie komt hier eerdaags op terug. De bewoner blijft de beslisser.

Kunnen de uitkomsten van de enquête over vervangende woonruimte in het dorp ook met de architecten gedeeld worden?

Dit zal de bouwdirecteur Jan Grijpma behandelen op de architectenbijeenkomst die gepland staat voor 19 januari.

De uitsluiting van de fundering: wat betekent dat voor het plan? Daar is nu geen budget voor.

Een van de ministers van Economische Zaken (veel recente wisselingen) heeft, na aangeven van de IMG en vragen van de Kamer, toegegeven dat het inderdaad niet goed is dat de NAM en de Staat steeds funderingsproblemen als niet-aardbevingsgerelateerd hebben afgedaan. Hij stelde dat begin 2022 beleid hierover gemaakt zal zijn. Daar moeten we op wachten. Bij het plannen maken voor woningen waar funderingsproblemen aantoonbaar aanwezig zijn, lijkt het verstandig het DO op dit gebied pas af te maken tot er een regeling voor is. Wij zitten hier bovenop en als er meer bekend is, delen we dit.

Zijn er richtlijnen voor een DO binnen de versterking? Zijn er voorbeelden van wat erin moet staan en kan dit met alle architecten gedeeld worden? Er was een template voor de constructeurs, moet er ook niet één voor het DO voor de architecten komen?

Ik stel voor dat bouwdirecteur Jan Grijpma dit behandelt op de architectenbijeenkomst van 19 januari.

Kan er meer helderheid komen over de geldstromen? Zouden de architecten alle offertes kunnen ontvangen? Dit is al aan JBG gevraagd door enkele architecten, maar deze zijn nog niet ontvangen.

Ik stel voor dat de bouwdirecteur Jan Grijpma dit behandelt op de architectenbijeenkomst 19 januari.

Wie tekent ervoor dat een woning na de versterking aardbevingsbestendig is? Ook als een onderdeel van de versterking bijvoorbeeld niet wordt overgenomen op verzoek

van de bewoners, bijvoorbeeld omdat dat het te veel impact had op de leefbaarheid van de woning of vanuit esthetische overwegingen.

Ik stel voor dat bouwdirecteur Jan Grijpma dit behandelt op de architectenbijeenkomst 19 januari.

Er is een gerucht dat twee van de drie constructeurs zich hebben teruggetrokken. Is dat zo?

Dat is mij niet bekend. We zullen dit nagaan voor de architectenbijeenkomst van 19 januari.

Hoe snel kan het modelcontract nu rondkomen? Eigenlijk houdt het contract het vervolg nu tegen. Waarom kunnen we als architecten niet standaard via de DNR verzekerd worden?

Dit is ondertussen geregeld. Contracten kunnen worden getekend. Zoals eerder in een mail aangegeven: meerprijs als extra verzekerd moet worden opgeven in het contract.

Hoe bindend is het bouwcollectief?

In Experiment Krewerd staat de bewoner centraal, hij bepaalt! Als men een andere aannemer kiest, kan dat. De coöperatie streeft naar een vaste aannemerscombinatie omdat dat kosteneffectief is, efficiënter in tijd, logistiek enz.

Dit waren de vragen uit de interviewronde van Marieke. Ook kunnen jullie, zoals afgesproken, tijdens de komende nieuwjaarsborrel nog alle mogelijke vragen stellen over de stand van zaken rond Experiment Krewerd, de aankomende versterking, dorpsvernieuwing en energietransitie.

Krewerd energieneutraal: een update over het project:

'Aardgasvrije Wierdedorpen'

Hoe staat het met het energieplan van Krewerd? Projectleider Erik Matien vertelt in onderstaand bericht uitvoerig over het project 'Aardgasvrije Wierdedorpen'.

Sinds de zomer

Binnen het Experiment Krewerd is, naast een dorpsvernieuwing en de versterking van de woningen, sprake van de uitvoering van een energieplan. Dit energieplan staat niet op zichzelf. Het maakt op haar beurt weer onderdeel uit van een groter energieproject in het kader van het Programma Aardgasvrije Wijken (<https://aardgasvrijewijken.nl>). Dit is niet zonder reden, want de subsidieregels schreven voor dat er sprake moest zijn van een projectgebied met minimaal 500 woningen. Daarom is gekozen om als dorp Krewerd samen te werken met de dorpen Godlinze en Holwierde. Zo ontstond het project 'Aardgasvrije Wierdedorpen'.

Initiatiefnemers

Het projectplan voor deze subsidieaanvraag is opgesteld in nauwe samenspraak met o.a. de werkgroep Duurzaamheid uit Krewerd, de toenmalige gemeente Delfzijl en Stichting Samen Energie Neutraal (SEN). Deze laatste heeft het plan uiteindelijk

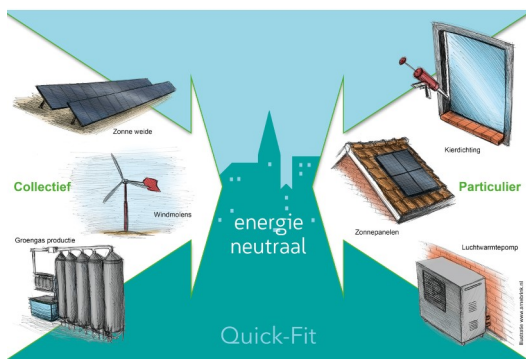
geschreven. Het plan is terug te vinden op de website van Experiment Krewerd onder het bericht 'Dorpsavond energie: alle informatie' (<https://www.experimentkrewerd.nl/dorpsavond-energie-presentatie-en-plan/>).

Uitvoering

Bij de uitvoering van het projectplan zijn momenteel betrokken: Enablemi B.V. (Groningen), Stichting Samen Energie Neutraal (Meppel) en Invent B.V. (Beilen). Projectleider voor het energieplan is Erik Matien (48). Erik is werkzaam bij Enablemi en daarnaast verbonden aan TU/e, vakgroep Electrical Energy Systems. Hij is betrokken bij meerdere proeftuinen aardgasvrije wijken, waaronder de proeftuin in Pekela.

Het project

In het kort komt het erop neer dat circa 600 woningen verduurzaamd dienen te worden in de drie dorpen: Godlinze, Holwierde en Krewerd. Het doel is het aardgasvrij maken van de dorpen. Dit wordt gedaan volgens de QuickFit-methode van SEN en Invent. Deze methode betekent dat bewoners circa 50% aardgas besparen en het overige deel gebruiken in de vorm van groen gas. Deelname is vrijwillig. Deelnemers worden beloond met een financiële bijdrage, afkomstig van de ontvangen €5,1 miljoen. Het project heeft een looptijd van 8 jaar, ingaande op 1 juli 2021.

50% aardgasbesparing

De besparing wordt gerealiseerd door kierdichting en aanschaf van een hybride warmtepomp en (ter compensatie van de extra elektriciteit) een aantal zonnepanelen. Omdat in Krewerd diverse monumentale panden staan, is in het experiment rekening gehouden met de realisatie van een kleine zonneweide. Deze weide vervangt de zonnepanelen op de afzonderlijke woningen.

Eigen groengas

De dorpen produceren verder hun eigen groen gas. In het projectplan is indertijd uitgegaan van een vergistingstechnologie van de firma Bareau (Heerenveen), die zichzelf een "groen gasbrouwerij" noemen. Met behulp van deze technologie zou op basis van rioolwater en/of -slib, aangevuld met groente- en fruitafval en waterstof, groen gas moeten worden gemaakt. In Krewerd zou eerst een kleine 'baby'-vergister komen, zodat het dorp zelfvoorzienend werd. Daarna zou een verdere uitrol naar de andere dorpen kunnen plaatsvinden. Althans, dat was het plan.

Onzeker

Echter, we moeten constateren dat Bareau er niet in slaagt om goede projecten op te leveren. Het dorp Ansen en de gemeentes Pekela en Ameland zijn Krewerd voorgegaan. Recentelijk heeft het College van B&W van de gemeente Pekela op advies van SEN, de coöperatie Duurzaam Pekela, de bewoners en haar eigen ambtenaren de samenwerking met Bareau beëindigd. De projectorganisatie overlegt met de collega's uit Pekela om te leren van hun ervaring en beraadt zich zo nodig op een alternatief spoor. Hierbij worden via rondetafelsessies ook het ministerie van BZK, de gemeente en de bewoners betrokken. Dit staat voor het tweede kwartaal van dit jaar op de planning.

Drie dorpen samen

Na de subsidieverlening in juni 2021 werd al redelijk snel het geld (€5,1 miljoen) overgemaakt naar de bankrekening van de gemeente Eemsdelta. De gemeente wil graag het projecteigenaarschap bij de drie dorpen zelf neerleggen. Echter ontbrak het op dat moment aan een overkoepelende organisatie die voor zowel Godlinze, Holwierde als Krewerd kon optreden en ook de €5,1 miljoen kon beheren.

Stichting Aardgasvrije Wierdedorpen

Hiertoe hebben we als uitvoerende partijen eerst maar eens een overlegstructuur opgezet met de drie dorpen. We hebben de besturen van de dorpsbelangen en/of -coöperaties bijeengebracht. In 2021 zijn we viermaal bij elkaar gekomen, telkens in een ander dorps huis en eenmaal online. Binnen deze overleggen besloten we tot oprichting van een onafhankelijke stichting, wat recentelijk is gebeurd. De stichting heeft de naam meegekregen die het PAW-project inmiddels ook draagt: 'Aardgasvrije Wierdedorpen'. Momenteel kent de stichting twee onafhankelijke, professionele bestuurders: Jurr van Dalen en Frits Heukers. Zij stellen zichzelf op een later moment verder voor. Momenteel voert SEN gesprekken met een derde geschikte kandidaat.

Dorpsafvaardiging

Daarnaast is afgesproken dat vanuit elk dorp één afgevaardigde zitting neemt in de stichting. Hiermee komt het bestuur van de stichting op zes personen: drie professionele bestuurders en drie bestuurders vanuit de dorpen. Mocht u geïnteresseerd zijn om namens Krewerd zitting te nemen in dit bestuur, neem dan contact op met het bestuur van de dorpscoöperatie.

Governance

Als de stichting is ingeregeld en een bankrekening heeft, kan de gemeente in delen het geld overmaken. Met haar is afgesproken dat de €5,1 miljoen in 4 á 5 tranches worden overgemaakt aan de stichting. Feitelijk wordt de stichting straks de partij die verantwoordelijk is voor het succes van het project. Verder legt zij verantwoording af aan de gemeente, die op haar beurt de voortgang moet verantwoorden aan het ministerie van BZK. De projectleider Energie (Erik Matien) legt verantwoording af aan de stichting. Hij zal daarnaast nauw afstemmen met Jolanda Dijkhuis, zodat de kavel "energie" binnen het Experiment Krewerd goed in de pas meeloopt.

Snelle start

Terug naar Krewerd. Eerlijk is eerlijk: Krewerd was het dorp waar het allemaal begon en waar bewoners al ver waren met hun plannen. Daarom is Invent gevraagd zo spoedig mogelijk bij de bewoners een scan te maken en een maatwerkadvies op te leveren. Dit advies ging uit van de eerdergenoemde QuickFit-methode (kierdichting, hybride warmtepomp en zonnepanelen). We merkten dat er behoefte is aan meer vrijheid. Daarom vindt op korte termijn een gesprek plaats met Invent en SEN (grondleggers van de QuickFit-methode) om te kijken hoe

we meer maatwerk kunnen leveren. Ook bleek dat er een betere, intensievere communicatie nodig is tussen Invent als energieadviseur en de architect als eerstaangewezen vertrouwenspersoon van de bewoners. Invent deelt deze opvatting en samen pakken we dit in januari op (zie 'Online individuele afstemming').

Bijdrage uit project

Ook kijken we dan wat de financiële bijdrage wordt die een deelnemer kan ontvangen. Uitgangspunt was steeds dat we het investeringsplaatje aanvulden met een bedrag, dusdanig dat de terugverdientijd op 8 jaar uitkwam. Door de hoge gasprijzen zien we

dat veel investeringen zich al in 6 jaar terugverdienen en dat de subsidie nihil zou zijn. Daarom kijken we nu dus ook naar de hoogte van de bijdrage. Hierbij geldt dat wat we in Krewerd doen, ook voor Godlinze en Holwierde geldt. We willen zoveel mogelijk ongelijkheid voorkomen. De nieuwe stichting zal -zodra de bankrekening een feit is-, op basis van een goedgekeurde aanvraag, de bedragen naar de bewoners overmaken. Het aanvragen van een bankrekening neemt momenteel 3-4 maanden in beslag, Dit is eind december meteen in gang gezet. De bijdrage uit het project loopt overigens naast de andere subsidiemogelijkheden, zoals de ISDE- en SNN-subsidies. Ook staat de projectbijdrage los van de bijdrage die voor de versterking van de woning beschikbaar komt. In het maatwerkadvies gaan we hier ook aandacht aan besteden.

Begrip

We zijn open tijdens de verbouwing. In januari en februari willen we de bewoners van Krewerd helpen bij het maken van keuzes. Verder willen we hen informeren over de mogelijkheden om gas te besparen en deel te nemen aan het project. Iemand die snel wil schakelen, vragen we begrip te hebben dat nog niet alles is ingeregeld. Omdat de nieuwe stichting nog geen bankrekening heeft en daarmee nog geen geld kan uitkeren, moeten bewoners misschien iets langer op hun geld wachten. Hier is wel een tijdelijke financiële voorziening voor getroffen, zodat de dorpscoöperatie Krewerd een bedrag kan overmaken (zolang de kas gevuld is) en de bewoner niet volledig hoeft te wachten. Dit bedrag is beperkt qua omvang, omdat de gemeente een voorschot heeft overgemaakt.

Online individuele afstemming

We hebben gemerkt dat de afstemming tussen de energieadviseur (Invent), de architect en woningeigenaren superbelangrijk is. Om dit goed in te regelen, plannen we online spreekuren. Hierover ontvangen de bewoners van Krewerd nog nader bericht. Het idee is dat er een moment is waarop deze drie partijen overleggen en in het maatwerkadvies de puntjes op de i zetten. Als duidelijk is waarin moet worden geïnvesteerd, kan ook de berekening voor de bijdrage worden gemaakt en kan er worden doorgepakt.

Algemene informatie sessie

Naast de individuele afstemming, die voor woningeigenaren fijn is, wordt er ook een algemene online sessie belegd. Hierop worden algemene zaken rondom het project verder uitgelegd. We willen vooraf een inventarisatie houden bij de geïnteresseerden/deelnemers om te kijken wat er leeft en welke onderwerpen aandacht behoeven.

Website

Om de communicatie te vereenvoudigen, komt er op korte termijn een website. Hierop is meer informatie te vinden en kunnen bewoners zich ook al aanmelden. De website wordt eenvoudig te bereiken via de al bestaande website www.experimentkrewerd.nl.

Vrijwilligers

Graag willen we samen met enthousiaste vrijwilligers de schouders onder dit project zetten, zodat we de dorpen aardgasvrij krijgen. Mocht u graag op welke wijze dan ook een bijdrage willen leveren aan de nog op te richten werkgroepen communicatie, energiebesparing, groengas of zonneweide, stuur dan even een mailtje naar erik@enablemi.com.

